

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Кандидат: мр Јелица Сантрач
„Педагошки приступи у раду са ученицима на болничком лечењу”

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 12.5. 2016. године, Сенат Универзитета у Новом Саду</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>проф. др Светлана Костовић, редовни професор за ужу научну област Педагогија, 28.03.2013., Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, председник комисије;</p> <p>проф. др Милка Ољача, професорка емерита Универзитета у Новом Саду, Општа Андрагогија, Педагогија, 12.2. 2015. године, Универзитет у Новом Саду, члан;</p> <p>доц. др Јелица Петровић, доцент за ужу научну област Психологија, 4.7.2011., Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, члан;</p> <p>проф. др Јована Милутиновић, ванредни професор за ужу научну област Педагогија, 08.11. 2012., Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, ментор.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Јелица, Вера, Сантрач</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 22.02.1956., Вршац, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Универзитет у Новом Саду, Технички факултет „Михајло Пупин”, Зрењанин; Управљање и организација система образовања; магистар техничких наука;</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2011. године, Менаџмент у образовању;</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Универзитет у Новом Саду, Технички факултет „Михајло Пупин”, Зрењанин; „Образовни рачунарски софтвер у функцији организације и управљања музичком културом у средњим стручним школама”; Управљање и организација система образовања, магистар техничких наука; 18.12. 2000.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Управљање и организација система образовања</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Педагошки приступи у раду са ученицима на болничком лечењу

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Јелице Сантрач садржи 10 поглавља и обима је 210 страница текста. Од тога 196 страница чини основни текст, а 13 страница чини попис литературе (171 референце). У техничком смислу дисертација је урађена у складу са важећим универзитетским стандардима. Дисертација садржи: 1. Уводни део; 2. Методолошки оквир истраживања; 3. Болничке школе; 4. Циљеви образовно/васпитног рада у болници; 5. Управљање и организација образовно/васпитног рада у болници; 6. Смернице образовања у болници; 7. Теоријски приступи образовно/васпитном раду у болници; 8. Параметри за стварање повољне климе у образовно/васпитном раду у болници; 9. Завршна разматрања; 10. Литература.

На почетку рада налази се кључна документацијска информација и сажетак на српском и енглеском језику.

Уводни део рада (од 1. до 3. странице) указује на значај одрживости континуитета процеса образовања ученика основне и средње школе током периода хоспитализације.

Друго поглавље *Методолошки оквир истраживања* (од 4. до 8. странице) садржи објашњење методолошког приступа проблему. Предмет истраживања одређен је као проучавање разноврсности у разумевању и интерпретирању циљева образовања и учења ученика у болницама, те конципирања могућег теоријског оквира одређења циљева образовања и учења у болници примерених савременом демократском друштву. Ради се о предмету фундаменталних и теоријских педагошких проучавања ради стицања нових знања и проширења постојећих. Проблем истраживања чини основно питање: који су педагошки приступи потребни у процесима образовања/васпитања ученика током болничког лечења? Циљ истраживања је вишедимензионалан и комплексан, те је разложен на следеће истраживачке задатке: проучавање циљева образовања/васпитања ученика на болничком лечењу, истраживање конзистентности циљева образовања/васпитања у болницама са циљевима система образовања и васпитања за основне и средње школе, анализа функционисања управљања и организације образовно/васпитног рада у болници на компаративној основи, анализа теоријских приступа у образовно/васпитном раду при болницама, истраживање параметара за креирање повољне климе за реализацију образовно/васпитног рада у болници заснованог на демократским вредностима. Општи резултати истраживања односе се на закључке који представљају могући допринос одговору на питање: какво је образовање/васпитање потребно ученицима на болничком лечењу? Природа и карактер предмета истраживања, те изражена потреба за интердисциплинарним сагледавањем проблема истраживања, одредило је примену методе теоријске анализе, историјске методе и компаративне методе, и у оквиру ових метода, примену технике анализе садржаја. Циљ истраживања је, са становишта методологије, постављен у оквиру интерпретативне (херменеутичке) методолошке оријентације која представља основни епистемолошки-методолошки правац у проучавању, сазнавању и разумевању педагошких приступа, у овом случају, у анализи образовно-васпитног рада с ученицима на хоспитализацији.

У трећем поглављу *Болничке школе* (од 9. до 54. странице) дат је приказ болесног детета као облика постојања (од 9. до 25. странице) и његовог доживљаја бола, који се сматра једним од најсложенијих људских стресора који може да проузрокује додатне последице на пољу понашања и перцепције у вези са болом. У оквиру ове констатације наведене су класификације болести и развојних поремећаја код деце. На основу многих стратешких докумената који препознају међународну и европску димензију образовања - докумената чији су садржаји изражени у циљевима образовања/васпитања за све, проширењу визије и обнављању ангажмана, универзалном приступу и промовисању равноправности, усмеравања на учење уместо на преношење знања, повећању броја средстава и обима основног образовања, креирању образовно подстицајне средине - у раду су наведена права детета на болничком лечењу (од 25. до 39. странице). Конкретно, права детета на болничком лечењу у Србији прозлазе из следећих докумената: „Конвенција Уједињених нација о правима детета”, „Повеља о правима детета у болници”, „Конвенција Уједињених нација о потребама особа са инвалидитетом”, Закон о основама система образовања у Србији” и Закон о основном образовању и васпитању у Србији”. Значај образовања ученика у болничким школама (од 39. до 54. странице) истакнут је, као детаљанији приказ и тумачење основних

појмова истраживања, навођењем и анализом рада болничких одељења и болничких школа у следећим земљама: Краљевина Шведска, Савезна Република Немачка, Република Словенија, Република Мађарска, Република Хрватска и Република Србија.

Четврто поглавље *Циљеви образовно/васпитног рада у болници* (од 55. до 66. странице) садржи анализу циљева образовно/васпитног рада у болницама и утврђивања конзистентности с циљевима система образовања/васпитања за основну школу. Тако су (од 55. до 67. странице) представљени системи образовања/васпитања у следећим земљама: Краљевина Шведска, Савезна Република Немачка, Република Словенија, Република Мађарска, Република Хрватска и Република Србија, као и садржаји курикулума усмерених на ученика у болницама (од 68. до 75. странице). Констатује се да се данас, у развијеним земљама у односу на Републику Србију, већи значај придаје инструменталним аспектима, усвајању алата уз чију помоћ ће ученици самостално и критички стицати нова знања и креативни став према развоју знања.

Пето поглавље *Управљање и организација образовно/васпитног рада у болници* (од 76. до 123. странице) посвећено је разматрању учења као исхода и релевантног појма за педагошку теорију и праксу. За управљање знањем (од 76. до 81. странице) у наставном процесу при болницама важан је одабир управљачких акција - наставни план, програмски садржаји, наставне методе, облици рада, техничка средства, број часова - које обезбеђују оптималне резултате ефикасности наставе. Указује се да настава у болници као систем управљања (од 82. до 96. странице) представља управљив и вођен процес који функционише на релевантним, директним и развојним компонентама. Планирање и припремање образовно/васпитног рада у болници (од 96. до 123. странице) укључује поштовање прописаних законских норми које се односе на све образовне институције. У том се смислу и разматра и анализира значај примењивања савремених приступа у образовању, уз заступљеност интерактивне наставе, активног учења, иновативног моделовања наставе, савремених метода и дидактичких облика рада и организовање комбиноване наставе како би се ученицима омогућила лакша интеграција у болничку средину, као и, након хоспитализације, у матичне школе. Анализирана је настава усмерена на ученика; истакнуте су њене основне карактеристике и предности, те су разматране стратегије које се примењују, као и улога наставника који свесним и планским поступцима утиче на то да ученици активно и с разумевањем усвајају наставне садржаје, развијају своје способности и свеукупне потенцијале.

Шесто поглавље *Смернице образовања у болници* (од 124. до 142. странице) посвећено је улози мотивисања ученика за наставу и учење током болничког лечења, месту и окружењу учења, затим ученицима с тешкоћама у учењу с посебним освртом на развој њихове пажње и перцепције, те праћењу ученика у напредовању и остварењу постигнућа у учењу за време боравка у болници.

Седмо поглавље *Теоријски приступи образовно/васпитном раду у болницама* (од 143. до 150. странице) садржи осврт на теорије васпитања 20. века које би могле бити основа развоја квалитетне педагошке праксе у болницама. Осмо поглавље *Параметри за стварање повољне климе у образовно/васпитном раду у болницама* (од 151. до 184. странице) садржи анализу основних одредница које се односе на: стручну оспособљеност наставника за рад у болницама (од 151. до 168. странице), проширене улоге наставника, професионалне компетенције засноване на Стратегији развоја образовања Републици Србији до 2020. године и стандардима компетенција за професију наставника (К1), (К2), (К3); техничко-технолошку опремљеност болничких учионица (од 169. до 176. странице), примену информационо-комуникационе технологије у настави и учењу при болницама; сарадничке односе наставника у болници (од 177. до 184. странице) који се заснивају на одређеним димензијама - међусобна информисаност наставника, родитеља, лекара, школске стручне службе и слично, педагошко-психолошки образовни рад у болници, активности родитеља и друштвене заједнице.

У деветом поглављу под називом *Завршна разматрања* (од 185 до 196. странице) дат је приказ закључних разматрања и педагошке импликације истраживања на педагошку праксу у болницама Републике Србије. Десето поглавље *Литература* (од 197. до 210. странице) садржи приказ коришћене литература.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Јелице Сантрач представља комплексну анализу и преглед ставова и тенденција развоја образовања/васпитања ученика на болничком лечењу. Дисертација је добро структуриран и организован рад, методолошки добро постављен и комплексан, а садржајно адекватан постављеном проблему истраживања. Кандидаткиња је у дисертацији показала добро познавање истраживане области и истраживачке компетенције при испитивању педагошких приступа у раду са ученицима на болничком лечењу у Републици Србији.

Дисертација је започета сагледавањем контекста педагошке праксе у болницама с аспекта болесног детета као облика постојања, с аспекта права детета током болничког лечења и постојећег организованог образовања деце и младих у болницама у следећим земљама: Краљевина Шведска, Савезна Република Немачка, Република Словенија, Република Мађарска, Република Хрватска и Република Србија. У овом делу дисертације разматрани су и стратешки правци образовања у Републици Србији дефинисани „Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020.године” чија је мисија да у XXI веку осигура систем образовања у Републици Србији као основни темељ живота и развоја сваког појединца, друштва и државе засноване на знању. Кандидаткиња је анализирала и актуелни контекст у којем се остварује основно образовање у Републици Србији при болницама и стратешке правце развоја, међу којима је и заснивање образовања на методологијама усмереним на дете.

Након тога, кандидаткиња, с теоријског аспекта, анализира конзистентност циљева образовања ученика у болницама са циљевима система образовања/васпитања у основним школама у следећим земљама: Краљевина Шведска, Савезна Република Немачка, Република Словенија, Република Мађарска, Република Хрватска и Републике Србије. Кандидаткиња је приказала разлике међу системима образовања у наведеним земљама доводећи их у директну везу са системом образовања/васпитања ученика у болницама. У овим анализама, кандидаткиња акценат ставља на садржаје курикулума усмерених на ученика примењивих у болничкој настави и учењу.

У наредном поглављу кандидаткиња с теоријског аспекта сагледава питање управљања и организације образовно/васпитног рада у болницама уз приказ функционисања наставе у болници као система. У тим оквирима, кандидаткиња се осврће на планирање и припремање образовно/васпитног процеса у болничкој настави. Такође, у овом делу даје се осврт на наставу усмерену на ученика која представља модел учења који ученика ставља у центар процеса учења и своја упоришта налази у конструктивистичкој теорији, идејама хуманистичког и прогресивног образовања с основним циљем да омогући сваком ученику да оствари своје пуне потенцијале. Наставу усмерену на ученика кандидаткиња сагледава с аспекта основних карактеристика и предности, с аспекта савремених наставних стратегија и улоге наставника. Кандидаткиња у овом делу рада синтетизује владајуће теоријске поставке и резултате емпиријских испитивања наставе усмерене на ученика, уз поређење наставе у којој доминира наставник и наставе у којој дете има централну улогу.

Након приказа управљања и организације образовно/васпитног рада у болници, кандидаткиња је дала приказ смерница образовања у болницама које су засноване на обезбеђењу позитивних исхода учења на основу мотивисаности ученика, на развоју перцепције, средине за учење, праћењу напредовања ученика и вредновању. Кандидаткиња закључује да остварење смерница у пракси често зависи од датих околности које се односе на различитост карактера ученика, на дато психофизичко стање ученика, болнички амбијент и слично.

Даље је кандидаткиња анализирала разноврсност у разумевању и интерпретацији циљева образовања и учења у различитим теоријама васпитања које су доминирале током 20. века, а које могу да пруже оквир за усавршавање и иновирање образовне праксе у болницама, то јест које би могле представљати одговор на потреба друштва и појединца у радикално промењеним околностима савременог света.

Путем истраживања параметара за обликовање повољне климе у образовно/васпитном раду у болницама, кандидаткиња указује на значај стручне оспособљености наставника за рад у болницама на основама стандарда компетенција за професију наставника уз напомену да не постоје програми на високо образовним институцијама који оспособљавају наставни кадар за рад у болницама.

У закључним разматрањима кандидаткиња је интегрисала закључке спроведеног теоријског истраживања, те их је представила у концизној и јасној форми. Разматрајући добијене резултате истраживања кандидаткиња образлаже ограничења спроведеног истраживања, и отвара низ могућих

питања, дилема и недоумица, што се сматра да је плодносно за наредна истраживања у овој области.

У поглављу Литература кандидаткиња је навела релевантну страну и домаћу литературу коју је користила за израду докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Сантрач, Ј. (2005). Специфичности образовно васпитног рада у болници. *Просветни преглед*, бр. 604, 6-8. ISSN 0033-1651;

Сантрач, Ј. (2006). Школско одељење у болници. *Мисао*, 29 (487), 3. ISSN 0350-817X;

Сантрач, Ј. (2006). Изазови за примењену психологију у Србији. У *Зборник радова 54. Стваралаштво деце хоспитализаната у Општим болницама као изазов за примењену психологију* (стр. 105). Златибор: Друштво психолога Србије, ISSN 86-83797- 43-0;

Santrač, J. (2009). Az oktatás jelentősege a koharsban. *Új Kép Pedagógusok és szülők folyóirata*, No. 3-4. 25-30. ISSN 1450-5010;

Santrač, J. (2013). Istorijski razvoj bolničkog vaspitanja-obrazovanja u Evropi. *Új Kép Pedagógusok és szülők folyóirata*, 43-45. ISSN 1450-5010;

Santrač, J. (2014). Organizacija vaspitno obrazovnog rada u bolnicama. *Új Kép Pedagógusok és szülők folyóirata*, 51-58. ISSN 1450-5010.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У докторској дисертацији констатује се да су ученици који се налазе на болничком лечењу често ученици с веома различитим врстама сметњи и да имају отежан приступ образовању. Полазећи од тврдњи да је свако дете (специфична) индивидуа и да настава и учење могу да делују рехабилитационо, указује се на то да наставници у болницама морају бити свесни значаја потребе и процеса прилагођавања ученика новој ситуацији (бол, болница, одвајање од породице, бели мантили и слично). Из тог се разлога верује да је наставник дужан да поштује ученикове емоционалне обрасце понашања, интелектуалне и социјалне потенцијале и да добро познаје област развојне психологије, али и значај поштовања права детета у болници.

Постојећа државна и међународна документа изражавају циљеве образовања/васпитања за све, значај проширивања визије и обнављања ангажмана, универзални приступ и промовисање равноправности, усмеравање на учење, повећање обима основног образовања, побољшање образовне подстицајне средине и јачање партнерства различитих чинилаца у друштвеној заједници.

Кандидаткиња закључује да су циљеви образовања/васпитања ученика у болницама конзистентни са циљевима образовања/васпитања основних школа, с обзиром да проистичу из законских аката који се односе на основе система образовања сваке од анализираних земаља: Краљевина Шведска, Савезна Република Немачка, Република Словенија, Република Хрватска, Република Мађарска и Република Србија. Међутим, констатује се да разлика постоји у доследности и начину примене тих закона. Путем анализе законских докумената о основама система образовања/васпитања уочено је да се они темеље на одредницама поштовања права детета и повељи која се односи на болесно дете. У том смислу, кандидаткиња закључује да се право на образовање/васпитање детета током болничке хоспитализације реализује у већини земаља Европе. Она скреће пажњу на чињеницу да у Републици Србији не постоји обухват ученика старијих разреда основне школе као ни ученика средњих школа (из општих предмета) у свим болницама, и да се у том сегменту не поштују права детета.

У погледу циљева образовно/васпитног рада са ученицима у болницама утврђено је да се програми образовања и учења у болницама разликују према количини наставних садржаја које ученици треба да усвоје; програмским концептима, структури и садржајима; интензитету и екстензитету наставних садржаја. Констатовано је да је планирање и припремање наставног рада у болницама нешто другачије у односу на редовне школе што подразумева да се наставник у болници најчешће

припрема непосредно пред реализацију часа. На овакву ситуацију утичу разне околности, а неке од њих јесу: структура ученика са обележјем променљивог карактера (школски узраст, број ученика, „донешено” знање, интересовање, комбиновање разреда и слично). Наставник у болници најчешће ради са ученицима индивидуално (уз болнички кревет), не изостављајући ни друге облике наставног рада - тимски или групни (болничка соба, болничка учионица...). За све активности које се спровode током једног наставног дана наставник мора бити добро организован и спреман у смислу да прихвата околности које га окружују (психофизичка способност ученика, промена болничког одељења, терапије и медицински третмани, посете родитеља/старатеља или отпуштање са лечења и слично).

Истраживањем и аналитичким приступом утврђено је да је управљање знањем и учењем у процесу образовања/васпитања ученика у болницама сложен и управљив процес и да му се мора приступити на систематичан начин. То значи да настава у болницама треба да обезбеди садржаје који ће заинтересовати ученика. Применом савремених облика наставе, заступљености интерактивне наставе и активног учења, иновативног моделовања наставе, применом савремених наставних метода и дидактичких облика рада, те организацијом комбиноване наставе ученицима се пружа могућност лакшег приступа учењу и квалитетнијег континуитета образовања.

Кандидатиња закључује да је у Републици Србији образовно-васпитни рад са ученицима на болничком лечењу заснован на комбиновању елемената традиционалне и савремене дидактике, те да постоје одређене слабости у раду с ученицима на болничком лечењу у смислу: информисања јавности о постојећим могућностима образовања/васпитања ученика током болничког и кућног лечења; поштовања права детета на образовање током хоспитализације (као могућност за одржавање континуитета у учењу и образовању); педагошких приступа у раду с ученицима са сметњама у развоју; поштовања стандарда опремљености болничких учионица савременом технологијом; постојања мреже болничких и основних школа с издвојеним одељењима у општим и специјалистичким болницама; пружања подршке друштвене заједнице у подстицају и унапређењу образовања хоспитализованих ученика. Могућности унапређење система образовно/васпитног рада у болницама припада делу стратегије мобилизације свих ресурса којима овај систем располаже, а то су: (1) финансијски ресурси; (2) материјални ресурси (школска опрема, потрошни материјал); (3) просторни ресурси (болничке учионице, природни и културно-историјски амбијенти који могу бити простор за учење; (4) кадровски ресурси (стручна усавршавања болничких наставника, остваривање већих права болничких наставника у одлучивању); (5) институционални ресурси (програми за обуку болничких наставника за рад са ученицима на хоспитализацији, истраживачка делатност, локални и државни медији, издавачке куће и слично); (6) коришћење страних ресурса: финансијских (донације и пројекти) и материјалних (школска опрема, књиге и слично); (7) развој експертских знања; (8) размена са страним партнерима из ове педагошке области као и са међународним институцијама; (9) учешће наставника у болницама у међународним програмима; (10) научно истраживачки рад.

У делу дисертације, који се односи на развој смерница образовног рада у болницама, кандидаткиња указује на потребу креирања стимулативног окружења за образовно/васпитни рад у болницама, окружења које може да обезбеди: позитивне исходе у смислу мотивисаности ученика за наставни процес и учење; развој перцепције код ученика; обликовање позитивне атмосфере за наставу и учење; праћење напредовања ученика.

Кандидаткиња је закључила да су теорије васпитања 20. века имале утицај на образовање/васпитање ученика на хоспитализацији, при чему теоријски ослонац у развоју образовно-васпитног рада са ученицима на болничком лечењу треба тражити у хуманијем приступу у остваривању права ученика током болничке хоспитализације.

Изведени закључак који се односи на параметре за креирање повољне климе у образовно/васпитном раду у болницама, кандидаткиња утемељује на тврдњи да је важно да наставник добро познаје наставне садржаје, да добро комуницира и интерпретира садржаје, али је веома важна и сарадња са свим учесницима који су окупљени око хоспитализованог ученика (лекари, медицинско особље, родитељи, наставници болничке школе и наставници матичне школе, ученици и други). Узимајући у обзир све наведено, кандидаткиња констатује да је важно изградити капацитете за развој општег образовања ученика у болницама уз учешће домаћих образовних институција и стручњака. Закључује да је, при томе, од посебне важности да државне и локалне институције, организације и органи власти доследно спровode политику Владе Републике Србије која је усмерена на обезбеђивање квалитетног образовања за све.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Истраживање је спроведено сагласно методологији истраживања у образовању. Резултати овог теоријског истраживања приказани су систематично и протумачени су и интерпретирани у складу с постављеним основним циљем истраживања и с изабраном методолошком оријентацијом.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

2. Дисертација садржи све битне елементе

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Комисија сматра да постоји неколико карактеристика ове дисертације које потврђују да она представља оригиналан допринос педагошкој науци. Пре свега, може се издвојити избор проблема истраживања који је сам по себи веома комплексан и недовољно истражен у нашој педагошкој теорији и пракси, иако проблем педагошких приступа у раду са ученицима на болничком лечењу представља значајно питање савремених образовних система. Избор проблема произлази из намере да се сагледају и анализирају педагошки приступи у образовно/васпитном раду са ученицима на болничком лечењу у Републици Србији уз уверење да образовање и учење током хоспитализације, болничке или кућне, представља допринос општем процесу образовања/васпитања ученика. У том смислу, ова дисертација нуди један теоријски образложен педагошки приступ образовању/васпитању ученика у болницама и нуди конкретне препоруке за педагошку праксу. Докторска дисертација, с једне стране, представља допринос ширим сазнањима о могућностима остварења одрживости континуитета образовања ученика и његовог лакшег укључивања у школску средину након завршене болничке хоспитализације, а с друге стране, има апликативан карактер, будући да нуди конкретне смернице за образовни рад с ученицима током хоспитализације. У целини посматрано, ова дисертација представља покушај целовитије анализе педагошких приступа у образовно/васпитном раду са ученицима на болничком лечењу и тиме доприноси бољем разумевању образовања/васпитања ученика на болничком лечењу у контексту савремених друштвених промена и педагошких стремљења.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Комисија је утврдила да дисертација нема недостатака који би значајније утицали на резултате истраживања. Могућа ограничења овог рада произлазе из методолошке оријентације и чињенице да се закључци заснивају на теоријској анализи и интерпретацији теоретичара што отвара питања која су повезана са објективношћу изнетих тумачења. У том смислу, појединим закључцима недостаје подршка емпиријских истраживања, те су закључци спроведеног теоријског истраживања резултат квалитативних процена. Разлог томе је сама природа педагошке праксе наставника при болницама и недостатак научне и стручне литературе из ове области. Емпиријска истраживања би могла да потврде и учврсте ставове који су настали као резултат квалитативних процена. Како тренутно таквих истраживања нема, може се закључити да би овај рад могао да буде подстицај и таквој врсти истраживања овог проблема.

Ова дисертација отвара нове теме и могућности за даља истраживања и проучавање ове проблематике, стога се кандидаткиња охрабрује да настави с истраживањем ове области.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

На основу укупне оцене дисертације, Комисија предлаже да се докторска дисертација мр Јелице Сантрач под називом „Педагошки приступи у раду са ученицима на болничком лечењу” прихвати, а кандидаткињи одобри одбрана.

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.

У Новом Саду, 30.5.2016.

проф. др Светлана Костовић, редовни професор
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет

проф. др Милка Ољача, професорка емерита
Универзитет у Новом Саду

др Јелица Петровић, доцент
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет

проф. др Јована Милутиновић, ванредни професор,
Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, менторка
